

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Vår ref.:
13/913-21
Løpenr.:
42480/16

Saksbehandler:
Finn Magne Spjelkavik
Tlf. dir.innvalg:
905 69 736

Arkiv:
A43 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
07.11.2016

HØRINGSSVAR til ekspertutvalgets NOU 2016: 7

Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn

Gode råd er dyre, dårlige råd er dyrere, manglende råd kan bli dyrest!

Innledning

Karriere Troms er godt fornøyd med det økte fokuset NOU 2016 – 7, Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn, setter på karriereveiledning som et viktig virkemiddel for å løse omstillingen i arbeids- og næringsliv generelt og økt arbeidsledighet og innvandring til Norge spesielt. Det understrekes ved at ca en halv million mennesker skifter jobb i Norge hvert år.¹

Vi stiller oss i store trekk bak de anbefalingene ekspertutvalget kommer med. Karriere Troms vil likevel komme med noen forslag til endringer eller forsterkninger av enkelte av utvalgets anbefalinger.

Anbefalinger for et helhetlig system

Karriere Troms er enige i de anbefalinger utvalget kommer med, men vil trekke fram fire momenter som vi mener vil være spesielt viktig for å oppnå et helhetlig system for karriereveiledning.

- Partnerskap for karriereveiledning.** Det vil være hensiktsmessig at Partnerskap for karriereveiledning videreføres og videreutvikles i fylkene. Relevante aktører innen karriereveiledningsfeltet i fylket må fokusere på strategisk utvikling og se det i sammenheng med den kompetansepoltiske satsingen som skal skje både nasjonalt og regionalt slik utvalget påpeker.

¹ NOU 2016-7 s. 57. 2. kolonne.

2. **Karriereveiledningstilbud på nett.** Et kvalitetsmessig godt karriereveiledningstilbud på nett vil være med på å skape et helhetlig system for karriereveiledning. Tilbudet vil gjøre det mulig for folk alle steder i landet å få et relevant tilbud uavhengig av tid og sted. Enkelte kvier seg for å oppsøke karriereveiledere ansikt til ansikt og vil lettere søke hjelp om de helt kan være anonyme. Dette punktet er tatt opp i eget kapittel, og der vil Karriere Troms utdype nærmere hvorfor vi mener dette er viktig også for et helhetlig system.
3. **Kompetansestandarder.** Karriere Troms er enig i at det utvikles kompetansestandarder for ulike roller i karriereveiledningstjenestene i tråd med NICE sine anbefalinger. Det å ha felles kompetansekrav til ulike roller i karriereveiledningsfeltet vil gjøre troverdigheten til fagfeltet større.
Karriere Troms vil likevel understreke nødvendigheten av at det finnes karriereveiledere med forskjellig bakgrunn og erfaring i sentrene. Annen relevant praksis må derfor i enkelte tilfeller kunne kompensere for manglende akademisk utdanning. Gjennom realkompetansevurdering må slik praksis gi innpass til studier innen karriereveiledning på masternivå. Med ulik erfaring vil karriereveileder på en mer troverdig måte kunne møte alle typer veisøkere.
4. **Etiske retningslinjer.** Felles etiske retningslinjer for hele karriereveiledningsfeltet er viktig både for bruker og samfunnet slik at det er kjent hvordan veiledningen skal foregå, hvordan brukerne skal møtes og sensitiv informasjon behandles.

Partnerskap for karriereveiledning

Karriere Troms er enig at Partnerskapene må videreføres. Særlig viktig ser vi det i forhold strategisk utvikling av karriereveiledningen slik at det kan bli et reelt virkemiddel for kompetansepoltikken i fylkene.

Karrieresentre

Skal voksne over 19 år ha et reelt tilbud til karriereveiledning så er det viktig å få etablert karrieresentre med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker. Endringer skjer kjappere i arbeidslivet i dag enn tidligere. Teknologien gjør at mange jobber forsvinner og nye jobber oppstår. Den enkelte har flere jobber gjennom sin karriere og stadig flere jobber krever mer utdanning. Vi har en innvandring som krever gode tilbud for å få utnyttet ressursene til de som kommer og de som allerede er her.

Mange av veisøkerne vil kunne få hjelp av nettløsninger², men mange ønsker å møte en karriereveileder ansikt til ansikt

Karriere Troms er enig i at denne oppgaven/oppdraget blir gitt til fylkeskommunen og at de plikter å gi et tilstrekkelig tilbud til alle voksne. Her forutsettes det at fylkeskommunen blir tilført tilstrekkelig midler slik at det er mulig å gjennomføre i praksis.

- **Karrieresentrenes kjerneoppgave.** Siden 2005 er det etablert karrieresentre i 17 av 19 fylker. De er forskjellige og har arbeidet med mange ulike oppgaver. I dag skal karrieresentrene ha tilbud om karriereveiledning for voksne over 19 år og utføre kompetansehevingstiltak mot andre aktører som grunnopplæringen, NAV og andre. Ekspertutvalget anbefaler at kjerneoppgaven framover skal være karriereveiledning av voksne over 19 år og at det økonomiske bidraget skal knyttes til denne tjenesten. Skal karrieresentrene kunne være et ressurscenter for andre aktører i regionen, mener Karriere Troms at andre oppgaver må tillegges sentrene og at disse oppgavene må finansieres av det vanlige tilskuddet sentrene får.

² NOU 2016:7 figur 5.1, s. 28

- **Gründerveiledning.** I motsetning til Ekspertutvalget mener Karriere Troms at veiledning av gründere i oppstartsfasen må være en av kjerneoppgavene til karrieresentrene. Innovasjonsevne og kreativitet er egenskaper som vil være mer og mer etterspurt i arbeidslivet framover. For en stor gruppe av de som søker karriereveiledning, vil dette være innholdet i karrierevei videre. Gründerhjelpa i Tromsø kommune forteller at 40% av alle som søker hjelp er innvandrere. Dette betyr at veiledningsbehovet blant de som kommer ny til Norge er veldig stort og at behovet for veiledning og informasjon om etablering av egen bedrift er ekstra stort i denne målgruppen.
 - Bedriftskompetanse as³ i Tromsø lagde i 2012 en rapport for Karriere Troms om tilbudet for gründere i Troms. Rapporten viste oversikt over tilbyderne i fylket, hva de tilbydde gründere, en beskrivelse av hovedaktørene, intervju av gründere, analyse og potensialet for Karriere Troms.
 - Gründere ble intervjuet og de gav klart uttrykk for at de savnet en mer systematisert tilrettelegging – en “paraplyorganisasjon” som har oversikt over de mulighetene som finnes for bistand og finansiering. De har behov for en samtalepartner både i forkant, under og i etterkant av gjennomføring av andre former for programmer. For gründere som ikke har gjennomført etableringsprogrammer kan et slikt tilbud også bidra til å tydeliggjøre egen idé, slik at de står bedre rustet i forkant av en prekvalifisering for denne type programmer.
 - Rapporten viser at det er et behov hos gründere for individuell veiledning i tråd med det Karriere Troms tilbyr andre brukere: Vurdering av egne ressurser og kompetanse, egne særegne fortrinn, hva trengs fra andre for å lykkes med eget prosjekt?
 - I tillegg ønsker gründere veiledning på salg og marked, formalia rundt etablering og nettverk som gir mulighet for gjensidig erfaringsutveksling, støtte, inspirasjon og motivasjon.
 - Karriere Troms har siden høsten 2012 på denne bakgrunn hatt fokus på individuell veiledning på det personlige grunnlaget for den enkeltes gründerplaner og mener dette er en satsing som må videreføres innenfor kjerneoppgavene karrieresentrene må ha.
- **Kurs og kompetanseheving.** Dette er oppgaver som i stor grad gjøres av kommune, fylke, NAV, opplæringskontorene og andre. For å få til en helhetlig og samordnet innsats bør karrieresentrene kunne gi tilbud om dette, men at det er Partnerskapene som må ha den strategiske og overordnede samordningen av disse kompetansetiltakene.
- **Koordinering – utdanningsvalg.** Karrieresentrene bør ivareta oppgaver som ikke blir ivaretatt av andre. Gjennom Partnerskapene må karrieresentrene få i oppdrag som å være koordinator for utprøving av utdanningsprogrammer i videregående opplæring for elever fra ungdomstrinnet, koordinering av utdanningsmesser i regionen. Dette gjelder også utprøving i arbeidslivet for elever fra ungdomsskolen (PRYO-uke, jobbdager osv). Dette er oppgaver som krever tett samarbeid mellom kommune og fylkeskommune og som er to av partnerne som skal være med i partnerskapene.

³ Rapport: Kartlegging av tilbud for gründere i Troms fylke, 01.02.2012

Karriereveiledningstilbud på nett

Karriere Troms mener det er viktig at et offentlig nasjonalt nettsted etableres så snart som mulig og at det knyttes til en videreutvikling av Utdanning.no.

Karriere Troms viser til vår uttalelse fra 4. februar 2016 vår ref 13/913-17, men vil understreke noe av det vi påpekte da:

- **Parallelle fagmiljøer.** Vi mener at det er viktig at det ikke bygges opp parallelle fagmiljøer, men at det satses videre på de fylkesvise karrieresentrene som ressurs- og kompetansesenter innen karriereveiledningsfeltet. Hovedtyngden av e-veilederne bør derfor ansettes i fylkene og være tilknyttet de fylkesvise karrieresentrene. Som ansatt i karrieresentrene vil veilederne daglig være en del av et profesjonelt karriereveiledningsmiljø.
- **Erfarings- og kompetansedeling.** Karrieresenteret har også tilgang til fagmiljøene i partnerskapets basisorganisasjoner, som består av faglig spisskompetanse fra begge skoleslag, NAV, attføringsbedrifter, fylkesmann, universitet- og høgskolesektoren. Ved å ha ansatte i karrieresenteret som arbeider deltid som e-veiledere, vil det kunne skapes positive synergieffekter innen fylkene. Gjennom utøvelse av e-veiledning vil e-veilederne opparbeide seg ny kompetanse som kan brukes til kompetansebygging for andre veiledere i fylket. Dersom e-veilederne er ansatte i de fylkesvise Karrieresenterets, vil dette automatisk ivaretas da sentrenes oppdrag nettopp er fagutvikling og kompetansebygging for andre karriereveiledere. Kunnskapsdepartementets retningslinjer for partnerskap krever blant annet at fylkene har etablert karrieresenter som bidrar til kompetanseutvikling innen fagfeltet.
- **Helhetlig og koordinert tjeneste.** Ekspertutvalget foreslår at nettstedet og e-veiledningstjenesten skal være en integrert del et samlet karriereveiledningstilbud. E-veiledningen skal utfylle og ikke erstatte dagens karriereveiledningstilbud. Ved å knytte e-veilederne i fylkene til karrieresentrene vil en gå i riktig retning for å skape en helhetlig og koordinert tjeneste.

Anbefalinger for integrering

Karriere Troms er enig i at karrieresentrene må være en viktig aktør for å kunne gi nyankomne innvandrere tilstrekkelig tilgang til karriereveiledning. Flere av karrieresentrene arbeider allerede i dag med karriereveiledning av nyankomne innvandrere og har i samarbeid med aktuelle aktører utarbeidet metoder for gjennomføring av både individuell- og gruppeveiledning. I tillegg kan karrieresentrene få en rolle i å heve kompetanse andre aktører som driver med karriereveiledning av innvandrere.

Med vennlig hilsen
Karriere Troms

Finn Magne Spjelkavik
leder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi: